

Biblioteka
OLOVKA, TUŠ I PERO
Br. 38

Urednik
Borislav Pantić

Izvršni urednik
Darko Tuševljaković

Naslov originala
PRINCE VALIANT® VOL. VII 1949-1950
BY HAL FOSTER

Dizajn korica
Dragan Bibin

Copyright © 2016 King Features Syndicate, Inc.
TM Hearst Holdings, Inc.
Copyright © 2016 za ovo izdanje Čarobna knjiga

PRINC VALIJANT
SEDMI TOM: 1949–1950.
HAROLD R. FOSTER

Izdavač:
Čarobna knjiga, Beograd

Za izdavača:
Borislav Pantić

Lektura i korektura:
Jelena Trošić, Nevena Bojičić

Prelom i priprema za štampu:
Miodrag Nikolić

Plasman:
021/439-697

Štampa:
Rotografika, Subotica

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

741.5
741.5.071.1 Фостер Х.

ФОСТЕР, Харолд, 1892-1982
Princ Valijant. Tom 7, 1949-1950 / Harold R. Foster ; s engleskog preveo Žika Bogdanović. - Beograd :
Čarobna knjiga, 2016 (Subotica : Rotografika). - 118 str. : ilustr. ; 30 cm. - (Biblioteka Olovka, tuš i
pero ; br. 38)
Prevod dela: Prince Valiant. Vol 7, 1949-1950 / by Hal Foster. - Tiraž 1.300. - Str. 5: Druga strana Harolda
Fostera / Tomas Jejts. - Str. 114-118: "Prvo upoznaj Ameriku" : Ilustracije Hala Fostera za Junion
Pacifik železnice / Brajan M. Kejn.

ISBN 978-86-7702-444-4

COBISS.SR-ID 220863244

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reproducovati, umnožavati, preštampavati niti
u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva
prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Prince Valiant

SEDMI TOM: 1949–1950. HAROLD R. FOSTER

S engleskog preveo
Žika Bogdanović

Čarobna
knjiga

Verodostojnost s kojom je Hal Foster ilustrovaо scene vožnje kanuom, poput one koja se nalazi na koricama ovog toma, potiče iz njegovog ličnog iskustva. Ova skica u akvarelu naslikana je 1928 – godine u kojoj je počeo da crta Tarzana i više od dve decenije pre nego što se ta scena pojavila u Princu Valijantu. Čovek u kanuu plovi rekom Manitu. Nažalost, nema izvora koji bi potvrdio da li je to reka Manitu u Minesotu ili ona u Ontariju, u Kanadi. Međutim, možda ćete se setiti da su u šestom tomu Princa Valijanta (1947–1948) američki domoroci doveli Aletu do Nijagarinih vodopada, gde živi Veliki Manitu, tako da je „duh“ ove slike našao svoj put do stripa.

DUGA SENKA HAROLDA FOSTERA

Napisao: Tomas Jejts

Urukama držite sjajnu kolekciju; ne samo da je crtež vrhunski, što se moglo i očekivati, već i priča neverovatno pleni pažnju.

Ovo izdanje *Princa Valijanta*, epskog remek-dela Harolda Rudolfa Fostera, u svakom je aspektu bez premca, mada bi se ovaj tom gotovo mogao nazvati „Kraljica Aleta“. Veliki broj značajnih scena sasvim se oslanja na visprenost i snalažljivost Valove supruge. Ona se suprotstavlja divljim hordama Pikta i iz senke savetuje Valovog oca, kralja Tule. Ona pobeduje neprijatelje ne lativši se nijednom mača, mada treba pripaziti na bodež koji joj stoji uz butinu. Aleta, kraljica i majka izuzetno prikazane bebe Arna, sila je kojoj moramo odati priznanje na tablama između 1949. i 1950.

Ako pak mislite da Val sedi u zapećku, prevarili ste se. Frenk Frazeta, vrhunski ilustrator fantastike, očigledno je pomno proučavao ove nedeljne table, što se može videti po tipičnim Fosterovim veličanstvenim scenama bitke koje je Frazeta veštito prilagodio svojoj umetničkoj viziji. Kralj Artur šalje Valu da čuva severnu granicu od Pikta, ne znajući da će njegova vojska biti uveliko brojno nadmašena. Princ ratnik ne odustaje od slabih izgleda u pravom Valijantovom maniru. Između dugih avantura smeštene su očaravajuće kratke priče koje nam pokazuju Fosterovu raznovrsnost kao vrhunskog pisca. Komične scene su uvek prisutne i u strip unose široku paletu ljudskih čari.

U julu 2011, na Komikonu u San Dijegu, Brendan Berford, urednik u *King fićersu*, pitao me je da li me zanima da preuzmem umetničke uzde od Garija Đanića i nastavim da crtam *Princa Valijanta*. Suvršno je reći da mi je pala vilica i da sam ostao bez teksta. Dobro sam prošao na audiciji, uradivši probne table, i moj rad se pojavljuje od 1. aprila 2012. Još mi je teško da poverujem koliko sam sreće imao. Osvrt na Garijev rad otkriva da je i te kako bio na visini zadatka, tako da je zaista bilo teško naslediti ga. Pisac Mark Šulc nastavio je tradiciju pričanja velikih avantura sa stilom, veoma kvalitetno, zbog čega mi je bilo još draže da crtam strip.

Foster nije moj prvi uzor, ali svakako jeste najveći. Jedan od prvih umetnika koji su me oborili s nogu i naveli me da poželim da stvaram takva dela bio je Frazeta, ali kada sam, nekoliko kratkih godina kasnije, počeo da

proučavam Fosterov rad, shvatio sam da je Frazeta inspiraciju crpao od Fostera. Ubrzo sam nabavio knjigu reprinta *Princa Valijanta* koji su nudili izvrsne crno-bele reprodukcije i Fosterov rad je zasenio sve ostale. U to vreme sam čitao *Marvelov* serijal o Konanu, koji je crtao veliki Džon Bušema, i, kada видите njegov tuš, jasno vam je da je završio „Fosterovu školu“.

Moja želja da uđem u svet stripa napsotku me je dovela do Škole stripa i grafičke umetnosti Džoa Kjuberta u Nju Džersiju. Pogledajte Kjubertov rad i odmah ćete primetiti koliko on voli Fosterovu umetnost. Jednog dana smo u maloj konferencijskoj sali u školi razgovarali sa Džoom o njegovom serijalu o Tarzanu, rađenom za *DC komiks*. Pomenuo sam da mi se sviđa kako je kopirao Frazetinu sliku za scenu u kojoj Tarzan vuče lava za rep da ga skloni od Džejninog prozora. Džoovi kapci su se preteći stisnuli. „Tu sliku sam preuzeo sa Izvora!“, objavio je. Zatim se okrenuo ka ormariću i počeo da izvlači „svitke“ uvijenih fotostata Fosterovih nedeljnih tabli *Tarzana*, nacrtnih u godinama uoči stvaranja *Princa Valijanta*. I, naravno, bila je tu Fosterova scena koju su preuzeli i Frenk i Džo. Frazetina verzija, objavljena u fanzinu Volija Vuda, nije bila mnogo poznata i Džo je se možda nije ni sećao. Zauvek ću pamtitи to kako sam sa Džoom razgledao te crno-bele Fosterove fotostate. Bio sam svestan Fosterovog sjajnog rada na *Tarzantu*, ali do tada nisam imao priliku da vidim mnogo.

Sledeći i verovatno najvažniji umetnik koji je uticao na moju karijeru bio je Al

Vilijamson. Al je uvek govorio da je Foster najbolji. Za Vilijamsona se misli da je potekao iz „škole Aleksa Rejmonda“, ali na njega je i Foster znatno uticao. Ne samo to – Al je imao Fosterove originale! Znao je da kaže da je to što je video originalne rade „onako kako bog zapoveda“ za njega predstavljalo otkrovenje. Crtež je bio mnogo jednostavniji i otvoreniji nego što sam mislio da će biti. Da, detalji, komplikovano osvetljenje i ljudske prilike u žestokoj akciji – sve je to bilo тамо, ali bilo je i praznog prostora i dosta jednostavnih skica.

Posle svih ovih godina, i dalje je fascinantno vratiti se Fosteru i iznova ga proučiti, naročito kada pokušavam da uhvatim određene aspekte njegovih likova i njihovog sveta. Njegov crtež je neprevaziđen: draperije, srednjovekovni dizajn, nemirno more – KONJI! Niko, ali nikko, nije umeo da nacrtava konja kao Foster i svi su krali njegove konje. Na prvi pogled, njegov pristup svetlu i senci kao da se zasniva na stvarnom svetu i senkama. Ili možda ne? Tek kad sam preuzeo rad na stripu, primetio sam da on stalno manipuliše svetлом i senkom u zavisnosti od prohteva priče, ne obazirući se na to kako bi određena scena izgledala u stvarnom životu.

Nekada davno, pre nego što sam postao profesionalac, neko koga ne poznajem rekao mi je da prepoznaće Fosteru u mojim rado-vima. Međutim, uprkos tome što im se celog života divim, u njegovim delima i dalje ima mnogo misterija i siguran sam da nikad nećemo proniknuti u način na koji je radio neke stvari. Postoji izvesna etika u njegovom crtačkom stilu koja je isključivo njegova.

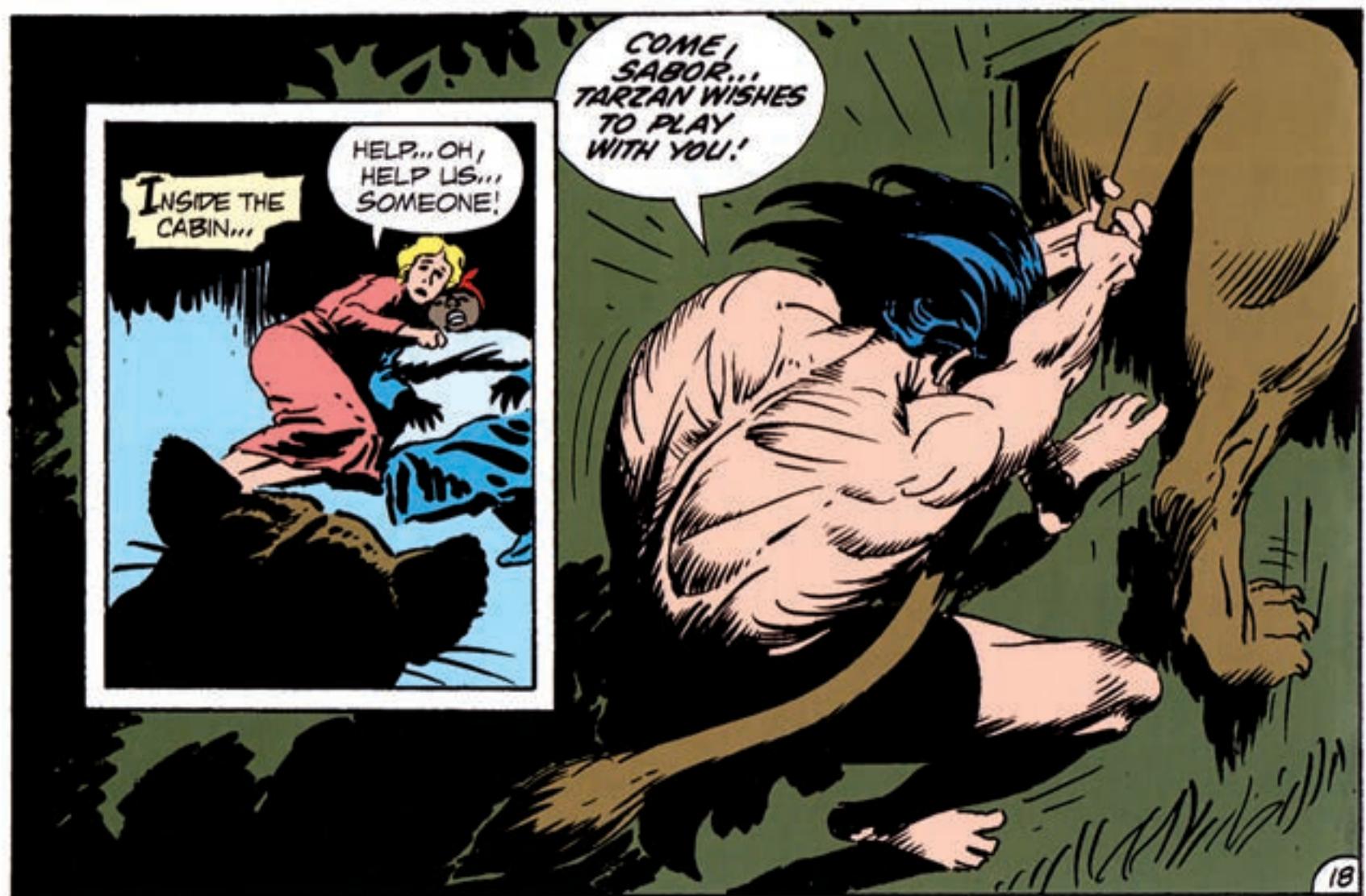
Nekad znam kako šta da postignem, nekad moram da radim na tome. Gari Đanić me je posavetovao da proučavam kako je to Hal radio, tako da je izučavanje Fosterovog rada postalo važan deo mog posla. Volim njegov kolor i to kako je koristio belu boju. Danas mnogi koloristi ne koriste belu, a ja imam sreću da mog *Vala* koloriše Skot Roberts, koji ume da koristi belu. Vinjete su uvek deo *Vala*, a danas je to gotovo zanemarena veština. Trenutno čitam kompletan Fosterov ideo u *Princu Valijantu*, tako da sam prilično duboko zašao u umetnost tog strip-a i sviđa mi se svaki minut. Umetničku veličinu Hala Foster-a verovatno nije moguće dostići, ali ja svakako uživam u pokušaju.

Within the cabin Jane saw the lioness almost through the window. She reached for the fallen revolver. Raised it. Then she saw Esmeralda, inert but alive. She could not leave her. She must use one cartridge on the senseless woman before she turned the cold muzzle toward herself again.

Quickly Jane ran to the side of Esmeralda. She pressed the muzzle of the revolver tight against that devoted heart, closed her eyes, and—Sabor, the lioness, emitted a frightful shriek. The girl, startled, recoiled and turned to face the brute, again raising the weapon against her own temple.

She didn't fire again. Surprised, she saw the huge animal being drawn slowly back through the window and in the moonlight the heads of two men. Tarzan had seized the long tail in both his hands, braced himself, and thrown all his mighty strength into the effort to draw the beast back.

Gornji red: (levo) Dnevna sekvenca iz Fosterove adaptacije Tarzana od Majmuna, 1929. (desno) Tabla iz Tige Frenka Frazete, 1950.
Donji red: Sekvenca iz adaptacije Tarzana od Majmuna Džoa Kjuberta, 1972.

By Edgar Rice Burroughs

Copyright 1979 by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved. 35

H. R. 6

Slowly the lioness was emerging from the window. Tarzan, suddenly releasing his hold upon her, sprang full upon her back. Tighter his strong young arms forced her head lower and lower. The immense muscles of Tarzan's shoulders and biceps leaped into corded knots—a superhuman effort—and Sabor's vertebrae snapped!

Instantly Tarzan was on his feet. For the second time Clayton heard Tarzan give the bull-ape's savage roar of victory. He ran toward Jane's agonized cry. Calming her fears, they came out to the dead body of the lioness, to thank their rescuer. But Tarzan of the Apes was gone.

Gore: (levo) Divno široko a opet precizno tuširanje četkom Džefrija Ketrin Džounsa za Idilu iz 1973. pokazuje uticaj Hala Fostera. (desno) Mnogi ljubitelji bi voleli da je, nakon što se Foster povukao, Volas Vud nastavio da crta Princa Valijanta. Ovo je Vudov rad za Tower of Shadows, koji je objavio Marvel komiks 1970.

Dole: (desno) Ova akciona scena je s nedeljne stranice Princa Valijanta od 17. avgusta 2012, a stvorio ju je sadašnji autorski tim: pisac Mark Šulc i crtač Tomas Jejts.

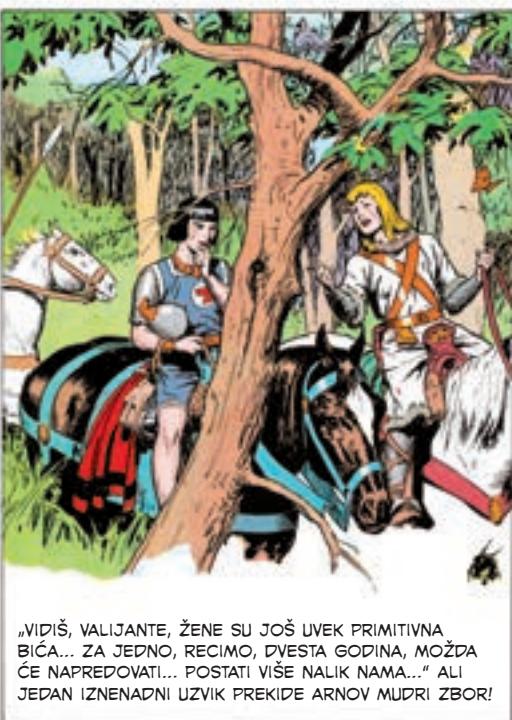
SVE BEŠE DOGOVORENO DA SE OBAVI DVOSTROUKO KRŠENJE, UKLJUČUJUĆI I HITNI ODLAZAK U KAMELOT. U SVEŽE JUTRO, PRINC VALIJANT I ARN OČEKUJU DA SE POJAVI LEDI LINET, KOJA JOŠ NIJE POSVE SPREMNA... OBOJICA ISPIŠE PO JEDAN VRĆ, ALI SE ĆEKANJE ODUŽI...

POSLE VIŠE ČASOVA, I JOŠ VIŠE ISPIJENIH VRČEVA, EVO IH GDE JOŠ UVEK ČEKAJU... „ŽENE“, IZREČE ARN OSLANJAJUĆI SE NA SVOJE OGROMNO ISKUSTVO, „BAŠ NEMAJU NIKAKVU PREDSTAVU O VREMENU!“ ZNAM KAKO SE OSEĆAS, UZVRATI VALIJANT OZBILJNO, „I JA SAM IMAO TEŠKOĆA SA VLASTITOM ŽENOM, SVE ĐOK JOJ NISAM POKAZAO KO JE GAZDA!“

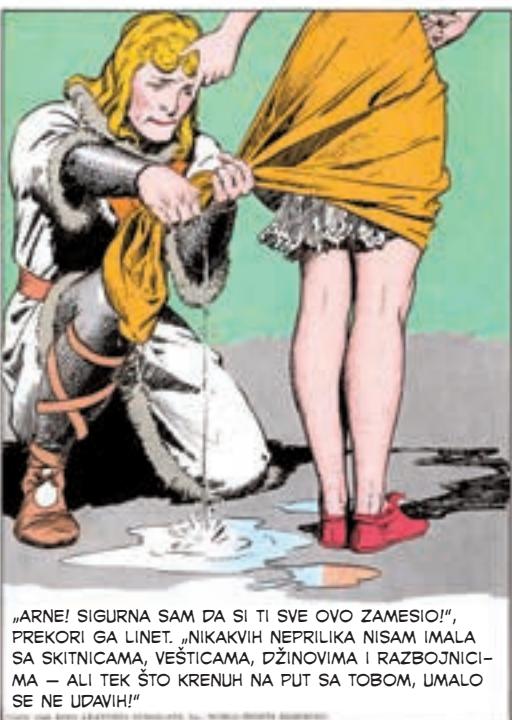
NAJZAD SE POJAVI LINET, STUPAJUĆI LAKA KORAKA. „HAJTE, MOMCI, ZAR JOŠ NISTE SPREMNI? BRZO POKUPITE SVOJE STVARI... ŽURIМО!“

„VIDIŠ, VALIJANTE, ŽENE SU JOŠ UVEK PRIMITIVNA BIĆA... ZA JEDNO, RECIMO, DVESTA GODINA, MOŽDA ĆE NAPREPONAVATI... POSTATI VIŠE NALIK NAMA...“ ALI JEDAN IZNENADNI UZVIK PREKIDE ARNOV MUĐRI ZBOR!

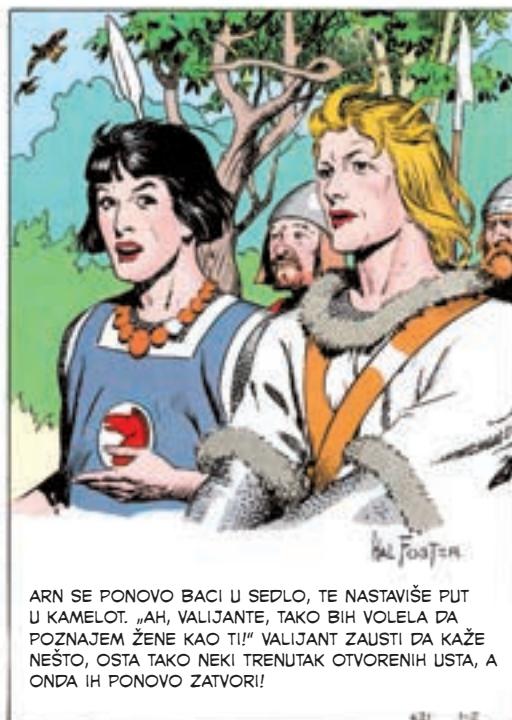
BAŠ U TOM ČASU PRELAZE PREKO NEKOG POTOKA... GAZ JE BIO NEŠTO DUBLJI I U NOSILJKU U KOJU BEHU SMEŠTENI LINET I BEBA PRELI SE VODA — OH! KAKO JE SAMO HLADNA!

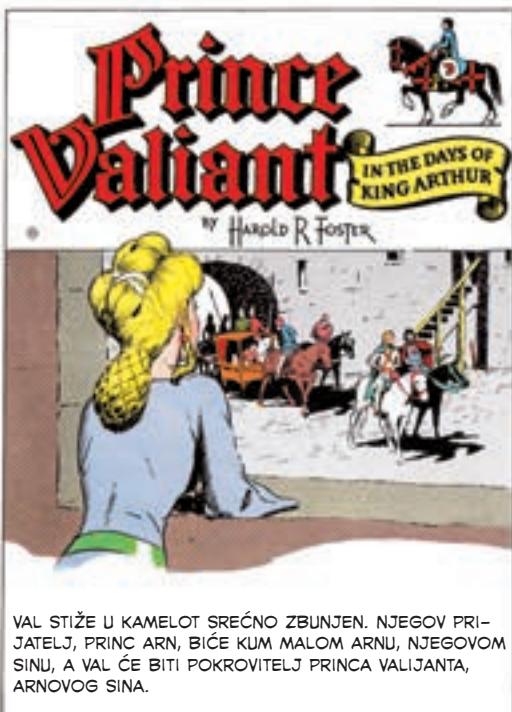
„ARNE! SIGURNA SAM DA SI TI SVE OVO ZAMESIO!, PREKORI GA LINET. „NIKAKVIH NEPRILIKA NISAM IMALA SA SKITNICAMA, VESTICAMA, DŽINOVIMA I RAZBOJNICIMA — ALI TEK ŠTO KRENUH NA PUT SA TOBOM, UMALO SE NE UDAVIH!“

A ONDA GA POMILOVA PO OBRAZU I POLJUBI. „DE-DE, DRAGI, NE BUDI TAKO NESRETAN! NE BRINI, JAKA SAM, I POŽIVEĆU DUGO UPRKOS TVOJOJ NESPRETNOSTI!“

ARN SE PONOVNO BACI U SEDLO, TE NASTAVIŠE PUT U KAMELOT. „AH, VALIJANTE, TAKO BIH VOLELA DA POZNAJEM ŽENE KAO TI!“ VALIJANT ZAUSTI DA KAŽE NEŠTO, OSTA TAKO NEKI TRENUVAK OTVORENIH USTA, A ONDA IH PONOVNO ZATVORI!

VAL STIŽE U KAMELOT SREĆNO ZBUNJEN. NJEGOV PRIJATELJ, PRINC ARN, BIĆE KUM MALOM ARNU, NJEGOVOM SINU, A VAL ĆE BITI POKROVITELJ PRINCA VALIJANTA, ARNOVOG SINA.

LINET I ALETA POČEŠE SE ODMAH ODUŠEVЉAVATI OBEMA BEBAMA.
„POGLEDAJ SAMO OVA LJUPKA STVORENJA“, PRIMETI ARN BLESKASTO, „CVRKUĆU SVE VREME KAO VRAPCI, BEZ IJEDNE MISLI U SVOJIM LEPIM GLAVICAMA!“ JADAN ARN, ON NIKAD NEĆE SHVATITI DA ĆE DVE GOSPE, ČAVRLJAJUĆI, VIŠE JEDNA O DRUGOJ SAZNATI ZA PET MINUTA NO ŠTO ĆE TO NJIHOVI MUŽEVI BITI KADRI TOKOM ČITAVOG ŽIVOTA!

VALIJANT ODVEDE SVOG PRIJATELJA DO VEŽBALIŠTA, GDE SE SRETOŠE SA SER GAVEJNOM I MLADIM ARUNDELOM... ISHOD TOGA BEŠE LAKO PREDVIDETI...

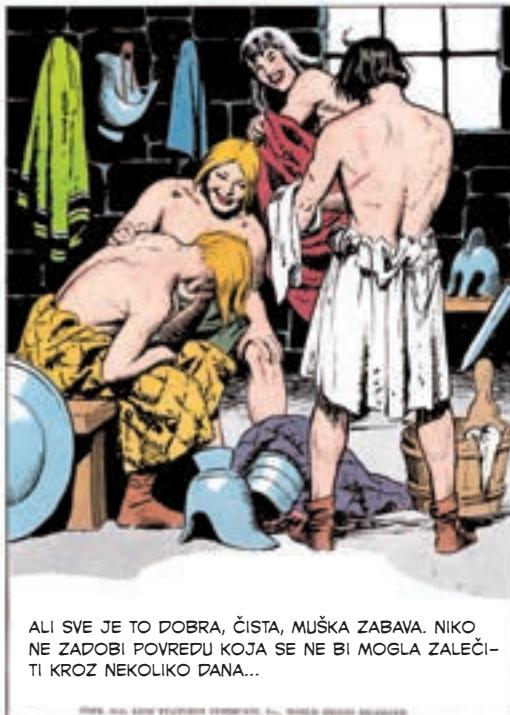
... JER SAMO NEKOLIKO TRENUTKA KASNije, PRESUVAKŠI SE U ODORU ZA VEŽBANJE, LATIŠE SE POSLA NASTOJEĆI DA OKUPE NEKOLIKO KLADILACA.

ARN JE, MEĐUTIM, U POSLEDNJE VREME ZANEMARIO VEŽBE... TRENUAK KASNije, NAĐE SE NA TLU I VALIJANT OSTA BEZ PARTNERA...

A NJEGOVI PROTIVNICI LATIŠE SE POSLA, VESELO GA MЛАТЕЋI UZDUŽ I POPREKO!

ALI SVE JE TO DOBRA, ČISTA, MUŠKA ZABAVA. NIKO NE ZADOBI POVREDU KOJA SE NE BI MOGLA ZALEČITI KROZ NEKOLIKO DANA...

DOK SU SE MUŠKARCI ZABAVLJALI, DVE BRBLJIVE GOSPE UPUTIŠE SE KRALJU ARTURU, S NAMEROM DA GA NAVEDU DA KRŠTENJE NJIHOVIH BEBA PREVORI U ISTINSKU SVEČANOST!

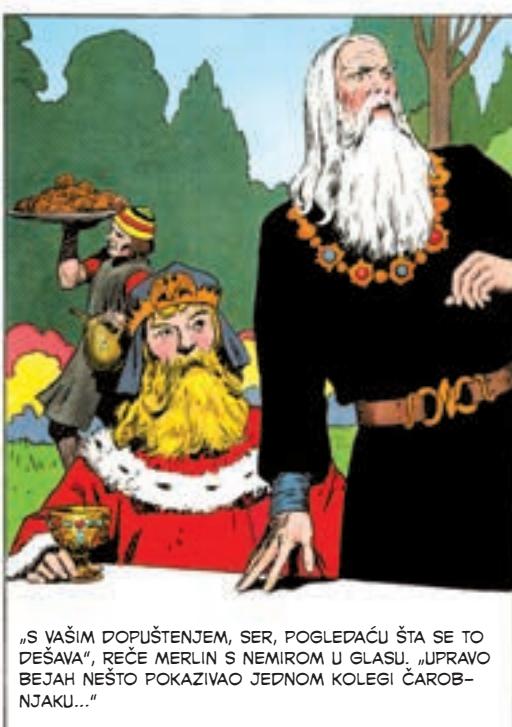

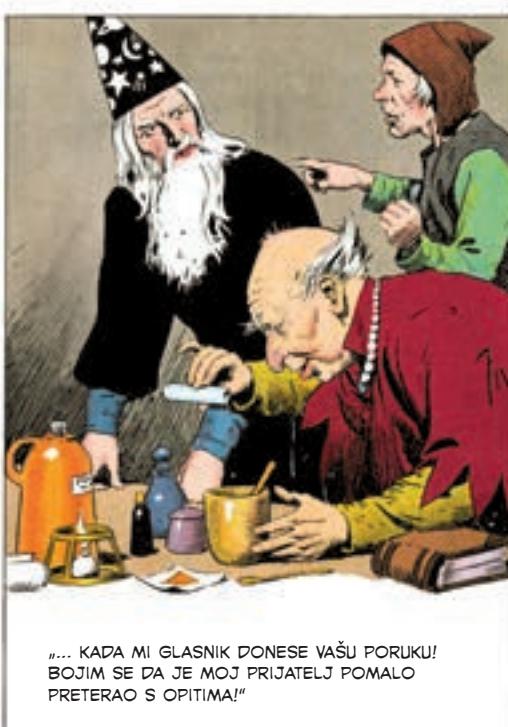
KRŠTENJE POŽNJE VELIKI USPEH, BEŠE TO NAJSVETLIJI TRENUŠAK DRUŠTVE SEZONE. ALETA I LINET ISPUJENE SU ZADOVOLJSTVOM, ALI OD GOZBE KOJA USLEDI MALO ŠTA VIDEŠE.

UZNEMIRENE SVOM TOM STRKOM, NJIHOVE BEBE NAPADOŠE SE U SILNU DREKU, I DVE GOSPE NAJVEĆI DEO VREMENA PROVEDOŠE JURCAJUĆI TAMO-AMO, IZ DVORANE U ĐEČJU SOBU I NATRAG!

A DA UZBUĐENJE BUDE JOŠ VEĆE, I SAMA ISTOČNA KULA, TAMO GDE BEŠE MERLINOVA RADIONICA, STADE SE NEKAKO ČUDNO PONAŠATI.

„S VAŠIM ĐOPUŠTENJEM, SER, POGLEDAĆU ŠTA SE TO DEŠAVA“, REĆE MERLIN S NEMIROM U GLASU. „UPRAVO BEJAH NEŠTO POKAZIVAO JEDNOM KOLEGI ČAROBNJAKU...“

„... KADA MI GLASNIK DONESE VAŠU PORUKU! BOJIM SE DA JE MOJ PRIJATELJ POMALO PRETERAO S OPITIMA!“

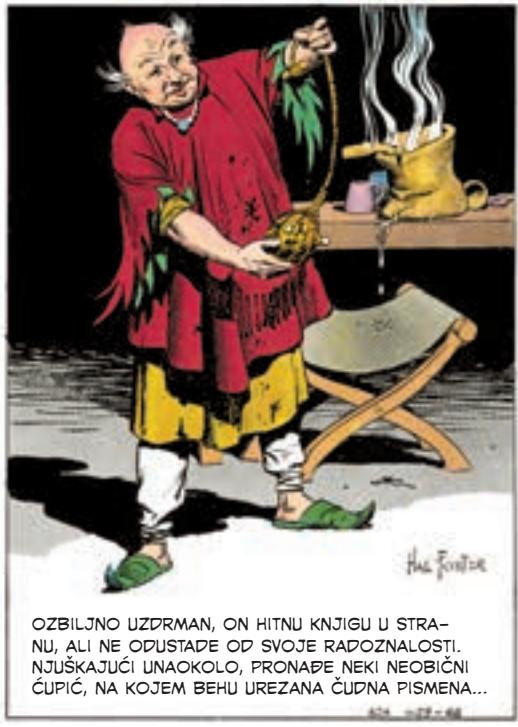
AVAJ, MERLIN BEŠE POSVE U PRAVU! UM FUJAT, OSTAVŠI NASAMO U NAJBOLJE OPREMLJENOJ ČAROBNJAČKOJ RADIONICI NA SVETU, PROSTO NE MOGAŠE DA ODOLI ISKUŠENJU DA PRISTUPI PRAVOJ OPITNOJ ORGIJ!

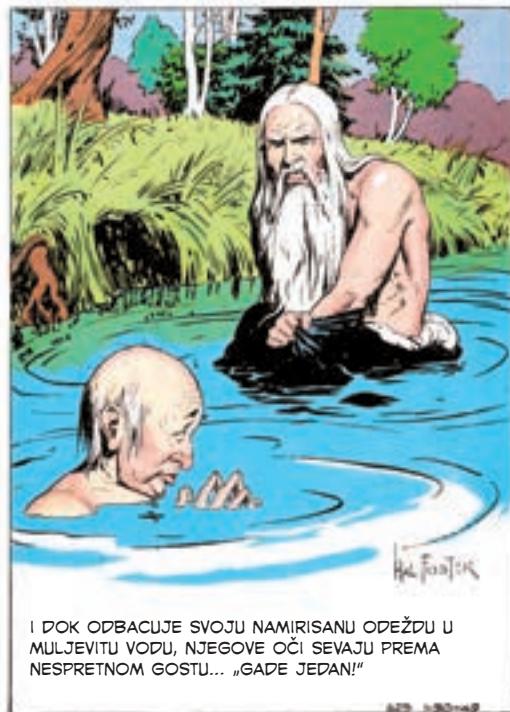
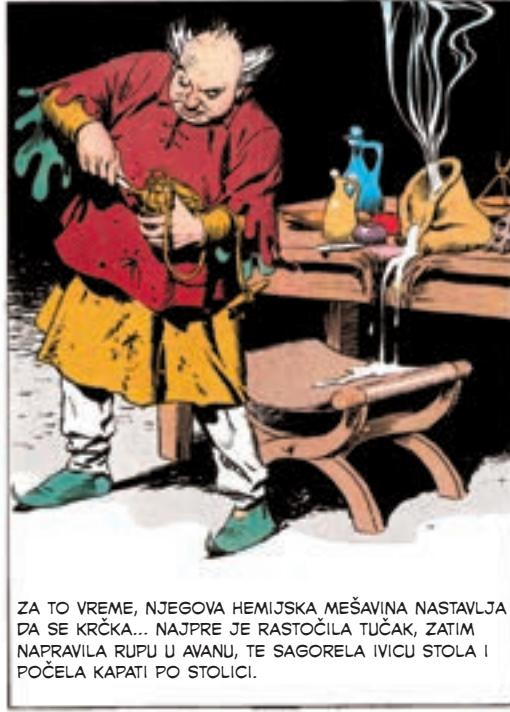
MALKO SE BAVEĆI HEMIJOM, ON POMEŠA NEKU KISELINU KOJA IZJEDA TUČAK I DOBRO MU OPRŽI PRSTE... NO NI TO MU NE BI DOSTA, TE POTRAŽI DRUGE PAŠNJAKE...

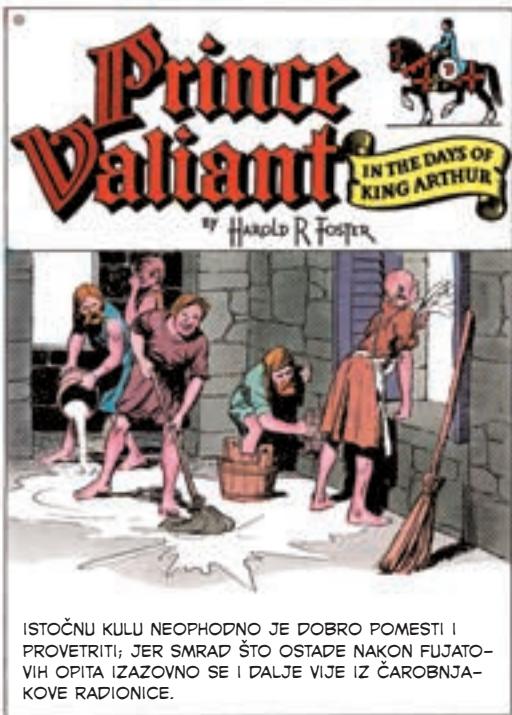

U JEDNOJ KNJIZI U KOJOJ BEHU SABRANE NAJRAZLICITIJE VRADŽBINE, ON PRONAĐE ZANIMLJIVE BAJALICE I UMALO DOZVA NA OVAJ SVET BICA STO SE JAVLJAJU SAMO U NOĆNIM MORAMA!

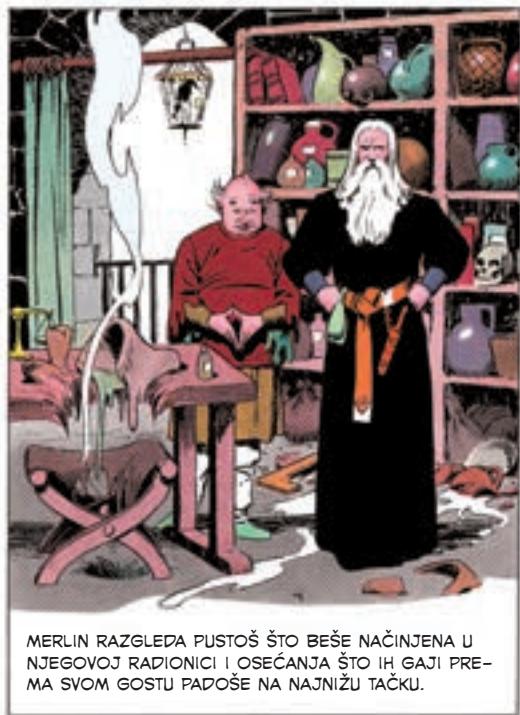

OZBILNO UZDRMAN, ON HITNU KNJIGU U STRANU, ALI NE ODUSTADE OD SVOJE RADOZNALOSTI. NJUŠKAJUĆI UNAKOLO, PRONAĐE NEKI NEOBIČNI ĆUPIĆ, NA KOJEM BEHU UREZANA ČUDNA PISMENA...

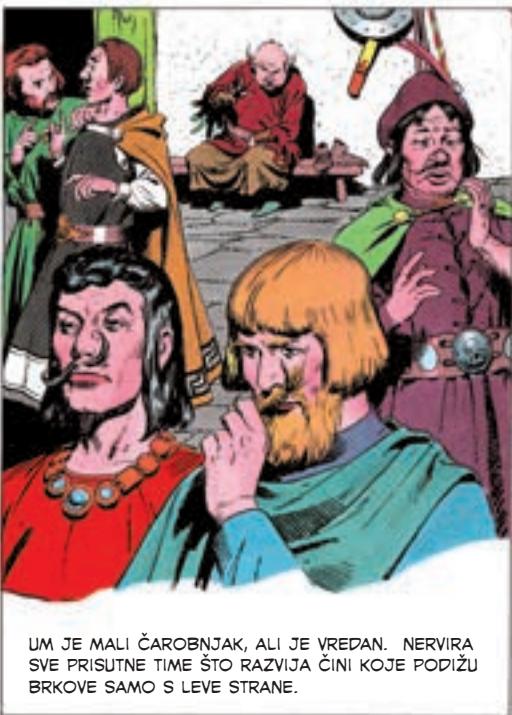

ISTOČNU KULU NEOPHODNO JE DOBRO POMEŠTI I PROVETRITI; JER SMRAD ŠTO OSTADE NAKON FUJATOVIH OPITA IZAZOVNO SE I DALJE VIJE IZ ČAROBNJA-KOVE RADIONICE.

MERLIN RAZGLEDA PUSTOŠ ŠTO BEŠE NAČINJENA U NJEGOVОJ RADIONICI I OSEĆANJA ŠTO IH GAJI PREMA SVOM GOSTU PADOŠE NA NAJNIŽU TAČKУ.

UM JE MАLI ČAROBNJAK, ALI JE VREDAN. NERVIRA SVE PRISUTNE TIME ŠTO RAZVIJA ĆINI KOJE PODIŽU BRKOVE SAMO S LEVE STRANE.

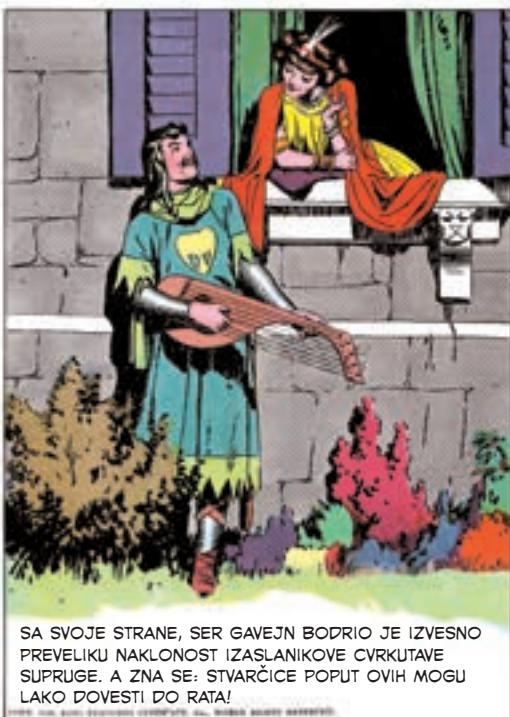
A I NJEGOVA LJUBOPITLJIVOST IZVOR JE BROJNIH NEPRIJATNOSTI. UPRKOS NJEGOVIM TVRDНJAMA DA JE SVE ŠTO ĆINI U INTERESU NAUKE, LJUDI SE IPAK BUNE.

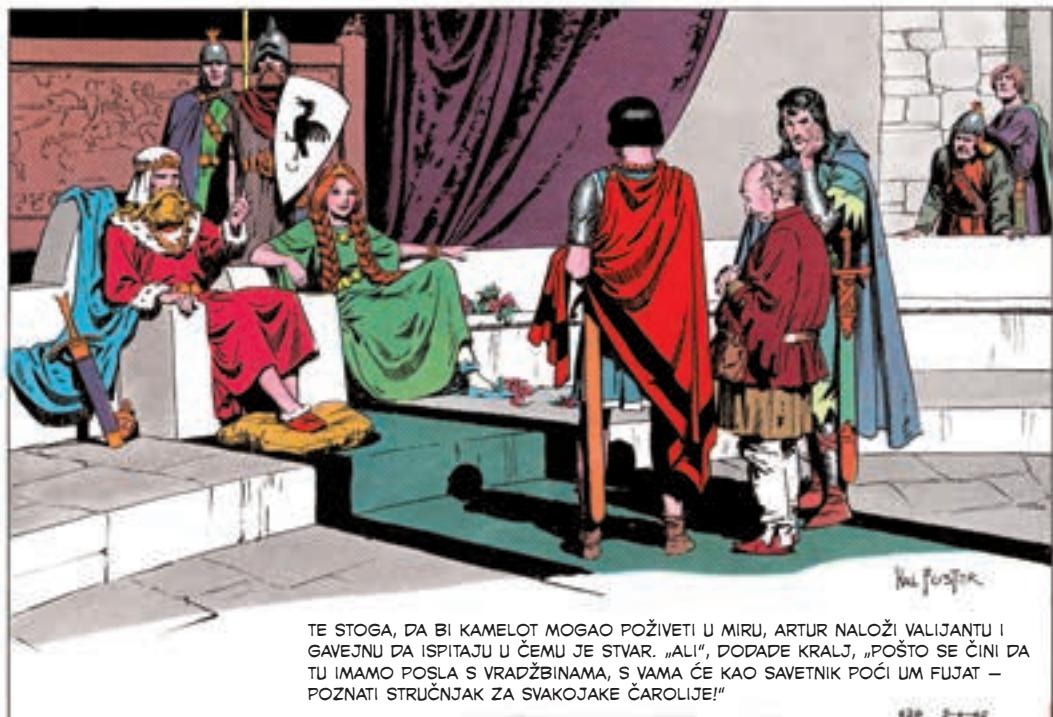
I STOGA, KAD KRALJU ARTURU STIŽE MOLBA DA JEDNOM DALEKOM POSEDУ, GДЕ CRNA MAGIJA BEŠE PRIČINILA BROJNE NEPRIJATNOSTI, UPUTI POMOĆ, ON S OLAKŠANJEM ODAHNU...

JER PRINC VALIJANT BEŠE POSTAO KRAJNJE OMРАŽEN. BOREĆI SE, NAIME, U VЕDRОM VITEŠКОM DUHU, BEŠE POLOMIO NEKOLIKO KOŠČICA KOJE SLUČAJNO PRIPADАHU JEDНОM STRANOM POSLANIKУ!

SA SVOJE STRANE, SER GAVEJN BODRIO JE IZVESNO PREVELIKУ NAKLONOST IZASLANIKOVE CVRKUTAVЕ SUPRUГE. A ZNA SE: STVARČICE POPUT OVIХ MOGU LAKO DOVESTI DO RATA!

TE STOGA, DA BI KAMELOT MOGAO POŽIVETI U MIRU, ARTUR NALOŽI VALIJANTU I GAVEJNU DA ISPITAJU U ČEMU JE STVAR. „ALI“, DODADE KRALJ, „POŠTO SE ĆINI DA TU IMAMO POSLA S VRADŽBINAMA, S VAMA ĆE KAO SAVETNIK POĆI UM FUJAT – POZNATI STRUČNJAK ZA SVAKOJAKЕ ČAROLIJE!“

